

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
Rotel 060106

DOM
2014-01-13
Stockholm

Mål nr
F 5533-13

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Växjö tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2013-05-17 i mål nr F 4944-11, se bilaga

KLAGANDE

Naturvårdsverket
106 48 Stockholm

MOTPARTER

1. S A

2. M A

3. H A

4. CC

5. M C

6. T F

7. A G

8. S G

9. K H

Dok.Id 1111655

Postadress
Box 2290
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls Torg 16

Telefon
08-561 670 00
08-561 675 50

E-post: svea.avd6@dom.se
www.svea.se

Telefax
08-561 675 59

Expeditionstid
måndag – fredag
09:00-15:00

10. K H

11. O H

12. C K

13. M C

14. R C

15. J K

16. M K

17. T K

18. B K dödsbo

19. A L

20. G L

21. P A

22. L P

23. U P

24. Å P

25. M P

26. L R

27. M R

28. I R-K

29. K S

30. S S

31. L T

32. J W
d

33. J W

34. T W

35. M Å

36. C Å

37. I Å

38. C Å-D

SAKEN

Anläggningsåtgärd berörande omprövning av gemensamhetsanläggningarna X i
Mönsterås kommun

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Mark- och miljööverdomstolen upphäver den överklagade domen och ändrar
Lantmäteriets beslut den 27 september 2011 i ärende nr H09998 på följande sätt.

1. Det andelstal som åsätts fastigheten Y i Mönsterås kommun för deltagande i
gemensamhetsanläggningen Z i Mönsterås kommun ska baseras på en
trafikmängd om 400 ton/år.
2. Beslutet att Naturvårdsverket förpliktas att utge ersättning för inträde i
gemensamhetsanläggningen Z i Mönsterås kommun till Y Å
samfällighetsförening med 200 000 kr upphävs.

Det ankommer på Lantmäteriet att göra erforderliga ändringar i
förrättningshandlingarna med anledning av domen.

YRKANDEN M.M. I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Naturvårdsverket har, såsom det får förstås, yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska ändra mark- och miljödomstolens dom och Lantmäteriets beslut på så sätt att fastigheten Y ska åsättas ett andelstal baserat på trafikmängden 400 ton/år.

Naturvårdsverket har också yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska upphäva beslutet att det ska betala ersättning om 200 000 kr för inlösen i Mönsterås Z.

Naturvårdsverket har till stöd för sin talan anfört i huvudsak följande. Fastigheten Y kommer att ha nytta av vägen motsvarande trafikmängden 400 ton/år. Mark- och miljödomstolens dom och Lantmäteriets beslut innebär därför att fastigheten har fått ett oskäligt högt andelstal. Fastigheten är inköpt för att ett naturreservat ska bildas i området. Av det planerade naturreservatet kommer ca 260 ha att ligga inom gemensamhetsanläggningens båtnadsområde. Skogsbruk kommer att förbjudas inom reservatet, men vissa skötselåtgärder så som frihuggning av lövträd m.m. planeras. Skötseln uppskattas dock inte generera någon återkommande tung trafik. Jakten kommer inte att påverkas av reservatföreskrifterna. Länsstyrelsen i Kalmar län har bedömt att skötselresor och besökandetraffic tillsammans kommer att motsvara en trafikmängd om högst 400 ton/år. I Lantmäteriets rekommendation ”Underlag för tillämpning av tonkilometermetoden” (2010-08-18) framgår att ett andelstal om 400 ton/år ska användas för naturreservat oavsett reservatets storlek. Lantmäteriets rekommendation har använts vid beräkning av de övriga delägarnas andelstal. När det gäller frågan om inlösen har mark- och miljödomstolen inte motiverat varför 37 § anläggningslagen ska tillämpas i det här fallet. Naturvårdsverket är som fastighetsägare delägare i X och det är därmed inte fråga om en nyanslutning. Vägen ska kunna användas för både skötsel och allmäntrafic i befintligt skick. Enligt uppgift har vägen bekostats med statsbidrag, vilket gör att den ska hållas öppen för allmänt bruk. Vidare ifrågasätts den av lantmätaren framförda uppgiften att det ska finnas någon uppgörelse med SCA. Lantmäteriet har i sina rekommendationer redan beaktat det av mark- och miljödomstolen hänvisade rättsfallet ”Kiholm”.

S A, M A, M C, A G, S G, K H, L R, M R och L T har motsatt sig ändring av mark- och miljödomstolens dom och yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska fastställa Lantmäteriets beslut. Till stöd för sitt yrkande har de anfört att Naturvårdsverkets yrkande är orimligt.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Enligt 15 § anläggningslagen (1973:1149) ska andelstal för att fördela kostnader för en gemensamhetsanläggning utförande bestämmas efter vad som är skäligt med hänsyn främst till den nytta fastigheterna har av anläggningen. Av andra stycket i samma paragraf framgår att driftskostnaderna för en gemensamhetsanläggning ska fördelas efter vad som är skäligt med hänsyn främst till den omfattning i vilken fastigheten beräknas använda anläggningen. Lantmäteriet har utfärdat rekommendationer, ”Underlag för tillämpning av tonkilometermetoden” (dnr 401/2010-2025), för fördelning av anläggningskostnader avseende bl.a. vägar som berör skogliga reservat. Enligt rekommendationerna är en transportmängd om 400 ton/år rimlig när skogsmark upplåts som naturreservat oavsett reservatets storlek. Denna schablon bör enligt rekommendationerna användas såvida inte omständigheterna är speciella, t.ex. om det är fråga om ett mycket välbesökt reservat.

Mark- och miljööverdomstolen instämmer i att Lantmäteriets rekommendationer bör följas om inte särskilda skäl föranleder annat (jfr Mark- och miljööverdomstolens dom den 21 mars 2012 i mål nr F 7735-11). Av utredningen i målet har det inte framkommit att det föreligger några sådana särskilda skäl. På grund av detta och då trafikslaget för fastigheten Y enligt Lantmäteriets beslut är reservatsändamål samt då det enligt Mark- och miljööverdomstolen inte innebär att någon sådan avsevärd olägenhet som avses i 35 § anläggningslagen uppkommer, ska andelstalet för fastigheten Y baseras på en trafikmängd om 400 ton/år.

Av 37 § anläggningslagen framgår att en ägare till en fastighet som inträder i en bestående samfällighet ska förpliktas att utge ersättning till övriga delägare för den andel i ett enligt 39 § samma lag beräknat överskott som tillförs honom genom

anslutningen. De tidigare fastigheterna som nu utgör Y var skogsfastigheter vilka var anslutna till Mönsterås X med högre andelstal än det som Y kommer att ha i Mönsterås Z. Något beräknat överskott tillförs därför inte Y vid anslutningen till samfälligheten. Beslutet att Naturvårdsverket ska förpliktas att utge ersättning för inträde i Mönsterås Z ska därför upphävas.

Med denna bedömning ska Naturvårdsverkets överklagande bifallas och mark- och miljödomstolens dom upphävas och Lantmäteriets beslut ändras på sätt som framgår av Mark- och miljööverdomstolens domslut.

Domen får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Henrik Löv och Håkan Åberg, tekniska rådet Jan Gustafsson, samt tf. hovrättsassessorn Erika Enlund, referent.

Föredragande har varit Lina Österberg.

VÄXJÖ TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2013-05-17
meddelad i Växjö

Mål nr F 4944-11

KLAGANDE

Naturvårdsverket
106 48 Stockholm

MOTPARTER

1. S A och M A

2. H A

3. M och L B

4. C och M C

5. A D

6. T F

7. S och A G

8. K H

9. K H

10. O H

11. C K

12. R och M K

13. B K

Dok.Id 240846

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 81 351 03 Växjö	Kungsgatan 8	0470-560 100 E-post: MMD.vaxjo@dom.se	0470-560 125	måndag – fredag 08:00-12:00 13:00-16:30

14. J K

15. T och M K

16. A och G L

17. H N

18. P A Fastighets AB

19. U och L P

20. Å P

21. M P

22. L R

23. M R

24. I R-K

25. K och S S

26. L T

27. J W

28. J W

29. T W

30. M Å

31. C Å

32. I Å

33. C Å-D

ÖVERKLAGAT BESLUT

Lantmäterimyndighetens beslut 2011-09-27 i ärende nr H09998, se bilaga 1

SAKEN

Anläggningsåtgärd berörande omprövning av
gemensamhetsanläggningarna Mönsterås X

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen avslår överklagandet.

BAKGRUND

Lantmäterimyndigheten beslutade vid förrättning enligt anläggningslagen, AL, att dels upphäva utlåtanden vid vägdelningar 08-FLI-619 och 08-FLI-519 (Mönsterås X) och dels bilda en ny gemensamhetsanläggning (blivande Mönsterås Z) omfattande befintliga vägsträckor om cirka 3,1 km belagd väg och cirka 5,85 km grusväg enligt en till beskrivningen av beslutet tillhörande karta, aktbilaga BE1 sid 5. Beslutet innebar även att Naturvårdsverket, som inte tidigare var delägare i Mönsterås X men som ingår som delägare i blivande Mönsterås Z, ska betala ersättning för inlösen med 200 000 kronor mot-svarande verkets andel i Z (10 % x 2 200 000) till Y Å samfällighets-förening i dess egenskap av förvaltare av blivande Mönsterås Z.

YRKANDEN M.M.

Naturvårdsverket, som inom båtnadsområdet äger fastigheten Mönsterås Y som ingår i det blivande naturreservatet Å, har överklagar beslutet såvitt gäller andelstal och skyldighet att betala inlösen och yrkat att verkets fastighet åsätts ett andelstal motsvarande en trafikmängd om 400 ton/år och att någon inlösen i befintlig gemensamhetsanläggning inte ska ske.

Som skäl för ändrat andelstal har verket anfört att enligt naturreservatsföreskrifterna med tillhörande skötselplan får inget skogsbruk bedrivas i naturreservatet. Den naturvårdande skogsskötsel som beskrivs i skötselplanen är areellt mycket begränsad och handlar om engångsåtgärder såsom frihuggning för att gynna lövträd och gallring av gran. Länsstyrelsens förvaltningstrafik till naturreservatet kommer uppgå till ett fåtal besök per år. Besökandetrafi ken till naturreservat bedöms inte motsvara en transportmängd på mer än 400 ton per år inklusive skötsel- och jaktresor. Verket har i anslutning härtill hänvisat till Lantmäteriets rekommendationer dnr 401/2010-2025 "Underlag för tillämpning av tonkilometermetoden" från 2010-08-18 där skogsmark med föreskrifter mot skogsbruk ska betraktas som impediment samt citerat följande från rekommendationerna: "en transportmängd om 400 ton/år, oavsett reservatets storlek, är rimlig för skogliga reservat. Denna schablon bör därför kunna användas, såvida inte omständigheterna är speciella, t.ex. att det är fråga om ett mycket välbesökt reservat". Vidare har verket påpekat att för det tillfälliga nyttjandet av Mönsterås

Z för uttransport av virke med stöd av den förslagna skötselplanen äger samfälligheten rätt att med stöd av 48 a § AL begära skälig ersättning (slitageavgift) till följd av den tillfälligt ändrade användningen.

Som skäl för att ingen inlösen skall ske har verket anfört att när en ny fastighet ansluts till en gemensamhetsanläggning ska den inträdande fastigheten normalt lösa in sig i anläggningen. I detta fall betjänar vägen emellertid redan det område som ska ingå i naturreservatet och därmed rör det sig inte om nyanslutning. Det kan inte heller anses vara en ny verksamhet som förrättningslantmätaren ansett eftersom inget större krav ställs på vägens skick än vad som redan nu finns. Berörd vägsträcka har under lång tid erhållit statliga och kommunala bidrag för vägunderhållet. På 7,2 kilometer av vägsträckan utgår statliga bidrag från Trafikverket som endast är riktat för att hålla vägen öppen för allmänheten med hänsyn till det rörliga friluftslivet i området.

Av antecknade motparter har S A och M A, CC, S och A G, K H, K H, R och

M K, L R, M R, I R-K, L T, C Å, I Å och C Å-D bestritt överklagandet, flertalet med motiveringen att naturvårdsverkets yrkanden är orimliga. R och M K har tillagt att det gjorts en mycket grund-

lig utredning av frågan i förrättningen och att beslutet är väl motiverat. – Övriga motparter har inte yttrat sig i anledning av överklagandet.

DOMSKÄL

Mark- och miljödomstolen har med stöd av 3 kap. § 4 lagen om mark- och miljödomstolar (2010:921) gjort en undersökning på platsen den 22 februari 2012, och besett den i målet berörda vägsträckan, se aktbilaga 18. Mark- och miljödomstolen företar nu målet till avgörande på handlingarna med stöd av 16 kap. 8 § fastighetsbildningslagen.

Naturvårdsverkets yrkande att verkets fastighet ska åsättas ett andelstal motsvarande en trafikmängd om 400 ton/år innebär enligt domstolens beräkning en sänkning

av andelstalet från det av lantmäterimyndigheten i beslutet bestämda 18761 tonkm/år till 2920 tonkm/år.

Av 15 § andra stycket AL framgår att kostnader för anläggningens drift ska bestämmas efter vad som är skäligt främst med hänsyn till den omfattning i vilken fastigheten beräknas använda anläggningen. Normer för fördelning av kostnader (andelstal enligt tonkilometermetoden), framgår av handlingar i lantmäterimyndighetens beslut.

I 37 § AL stadgas att om en fastighet inträder i en bestående samfällighet ska ägaren förpliktas att utge ersättning till övriga delägare för den andel i ett enligt 39 § AL beräknat överskott som tillförs honom genom anslutningen. Mark- och miljödomstolen finner att naturreservatet i nu berört avseende är att jämställa med en sådan fastighet som omtalas i 37 § AL. Domstolen delar i övrigt de skäl för beslutet om ersättning för inträde i blivande Mönsterås Z som framgår av handlingar i lantmäterimyndighetens beslut.

Vad Naturvårdsverket sålunda anfört beträffande andelstalen och beslutad ersättning för inträde i den nya gemensamhetsanläggningen föranleder ingen annan bedömning än den som lantmäterimyndigheten har gjort. Överklagandet ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (DV 427)

Överklagande senast den 2013-06-07

Jonas Sandgren

Inge Jonsson

I domstolens avgörande har deltagit f.d. rådmannen Jonas Sandgren, ordförande, och tekniska rådet Inge Jonsson